

NR 11 (52) 2009

Listopad 2009

Biuletyn Informacyjny
Fundacji Rozwoju
Przedsiębiorczości

wydano dzięki
pomocy finansowej:

W TYM NUMERZE:

Od Redakcji	1
Projekt Signall 2 - Spotkanie Partnerskie w Warszawie	1
Wywiad z Panem Haarisem Sheikh - koordynatorem Projektu Signall 2	3
Interview with Mr Haaris Sheikh - Signall 2 Project Coordinator	5
Wprowadzenie do problemu głuchoty - właściwa terminologia	6
Głuchota a ruch niepełnosprawnych	6
Prawo i polityki UE. Założenia nowej strategii UE	7

OD REDAKCJI

Szanowni Czytelnicy!

Przedstawiamy kolejny numer Biuletynu Informacyjnego Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Głównym tematem bieżącego numeru jest problem oficjalnego uznania języka migowego w Europie jako języka mniejszościowego. Tej kwestii poświęcony jest międzynarodowy projekt realizowany przez Fundację pod nazwą SIGNALL 2. Nadrzędnym celem inicjatywy jest opracowanie programu i materiału nauczania dostosowanego do potrzeb osób niesłyszących i korzystających z języka migowego oraz oficjalne uznanie go za obowiązujący model nauczania w skali międzynarodowej.

W listopadzie mieliśmy przyjemność gościć w Warszawie członków Konsorcjum Signall 2 na Spotkaniu Partnerskim. Relacja z wydarzenia poniżej.

W numerze prezentujemy wywiad z inicjatorem i koordynatorem Projektu Panem Haarisem Sheikh z Interesource Group (Ireland) Limited, który ma w swoim dorobku kilka projektów międzynarodowych dotyczących różnych problemów społecznych, w tym również głuchoty.

Ponadto, zamieszczamy materiały do polskiej części kursu „International Perspectives on Deafness” - streszczenia do wykładów Pani dr Iwony Grzesiak i Pana Prof. Marka Świdzińskiego. Stanowią one wprowadzenie do problematyki głuchoty, w perspektywie zarówno medycznej, jak i społecznej. Głuchota jest ograniczeniem bardzo poważnym ze względu na swoją wieloaspektowość. Więcej na stronach 6-7.

W listopadzie Komisja Europejska opublikowała dokument otwierający konsultacje na temat lepszej przyszłości europejskiej gospodarki dzięki strategii UE 2020. Jego główne założenia to: rozwój ekonomiczny w oparciu o innowacje, badania i gospodarkę cyfrową, a także zwrot w stronę „zielonej energii”. Szczegółowe założenia strategii prezentujemy na str. 7-8.

Życzymy miłej lektury!

Projekt Signall 2 - Spotkanie Partnerskie

w Warszawie

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi uczestniczy w międzynarodowym projekcie edukacyjnym **SIGNALL 2**, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Leonardo da Vinci, *Uczenie się przez całe życie*.

W dniach 12-13 listopada 2009r. odbyło się piąte i zarazem ostatnie Spotkanie Partnerskie konsorcjum Projektu Signall 2, którego liderem jest irlandzka instytucja edukacyjna Interesource Group (Ireland) Limited. We współpracy uczestniczą partnerzy - europejskie instytucje, m.in. Centrum Studiów nad Głuchotą Trinity College w Dublinie, Irlandia; Irlandzki Związek Głuchych (Dublin, Irlandia); Centrum Edukacji Ustawicznej University of Sussex (Brighton, Wielka Brytania), Fińskie Stowarzyszenie Głuchych (Helsinki, Finlandia), Grant Advisor (Brno, Czechy) oraz Fundacja Rozwoju

Przedsiębiorczości z Łodzi.

Spotkanie miało miejsce w Warszawie. Podczas spotkania podsumowano dotychczasowe działania oraz omówiono plany na najbliższy okres. Najważniejszym zadaniem przed Konsorcjum Signall 2 jest opracowanie materiału do nauczania i nagranie wykładów do kursu akademickiego pn. „*International Perspectives on Deafness*” (IPOD). Pierwszą uczelnią, która otworzy kurs w trybie stacjonarnym będzie Trinity College w Dublinie. IPOD będzie również dostępny online w formie e-learningu, wykorzystując międzynarodowe wykłady.

Jednym z wydarzeń towarzyszących spotkaniu była wizyta w Instytucie Głuchoniemych im. Jakuba Falkowskiego w Warszawie, gdzie wysłuchaliśmy wykładu Pana Dyrektora Tadeusza Adamca na temat historii oraz działalności Instytutu. Instytut jest najstarszą w Polsce placówką szkolno-wychowawczą dla dzieci i młodzieży z wadą słuchu. Został powołany do życia 23 października 1817r. z inicjatywy ks. Jakuba Falkowskiego. Od tego momentu Instytut nieprzerwanie kształci niesłyszące dzieci na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym oraz ponadgimnazjalnym.

Spotkaniu towarzyszyła dyskusja na temat poziomu kształcenia osób głuchych oraz sytuacji niesłyszących w różnych krajach europejskich. Podkreślono konieczność wzmocnienia działań na rzecz oficjalnego uznania języków migowych w Europie. Problem ten jest zazwyczaj marginalizowany przez władze i spychany na dalszy plan na rzecz spraw o szerszym wydźwięku politycznym i propagandowym.

Pierwszy dzień spotkania zakończył się wycieczką po Starym Mieście oraz uroczystą kolacją w restauracji „Pod Samsonem”.

Na drugi dzień odwiedziliśmy Muzeum Powstania Warszawskiego. Goście z zagranicy byli pod wielkim wrażeniem ekspozycji muzeum oraz historii na temat zmagania powstańców z hitlerowskim okupantem. Szczególne zainteresowanie zwiedzających wzbudziła historia plutonu głuchoniemych, który brał udział w walkach powstańczych. W czasie Powstania pluton liczył 29 osób. Był to konspiracyjny, 3 pluton (nr 1107) IV kompanii AK z drugiego rejonu obwodu I – Śródmieścia. Jego zadaniem była obserwacja ruchów nieprzyjaciela w pobliżu gmachu YMCA przy ulicy Konopnickiej oraz obrona wyznaczonych pozycji.

Więcej informacji na temat projektu Signall 2 na stronie fundacji: www.frp.lodz.pl w zakładce „Nasze projekty”.

Strona projektu: www.signallproject.eu/

Signall

Wywiad z Panem Haarisem Sheikh - koordynatorem Projektu Signall 2

INTERESOURCE GROUP

(IRELAND) LIMITED

Haaris Sheikh - dyrektor zarządzający Interesource Group (Ireland) Limited, pomysłodawca i koordynator Projektu Signall 2.

FRP: Dlaczego zdecydowałeś się poświęcić swoje projekty problematyczne głuchoty i promocji języka migowego?

Haaris Sheikh: Uważam, że ważne jest przede wszystkim zrozumienie, że kiedy rozpoczęliśmy projekt SIGNALL nie chcieliśmy "rozwiązywać problemu". Warto też zauważyć, że w niektórych krajach głuchota jest postrzegana jako problem, który należy rozwiązać. A z pewnością nie o to chodzi. Kiedy rozpoczęliśmy projekt SIGNALL większość z nas w firmie nie miała wiedzy o byciu Niesłyszącym ani o języku migowym. Postrzegaliśmy (nawnie) głuchotę jako stan medyczny określany stopniem utraty słuchu. Nie to jest celem naszych projektów. Teraz postrzegamy Niesłyszących jako część naszego społeczeństwa będącą mniejszością lingwistyczną i kulturową, która, w większości przypadków, posługuje się językiem migowym jako ojczystym. Kultura Niesłyszących, jak inne kultury, wiąże się z własnymi normami kulturowymi, zachowaniami i różni się w zależności od kraju i, jak języki mówione, języki migowe różnią się między sobą. Zrozumienie tego, z perspektywy osoby słyszącej, jest chyba jedynym "problemem", który chcemy rozwiązać, czyli chcemy edukować osoby słyszące w zakresie rozumienia i uświadomienia sobie, czym jest kultura Niesłyszących i język migowy.

FRP: Z perspektywy dwóch lat realizacji Projektu Signall 2, co według ciebie jest najważniejszym rezultatem projektu?

HS: Trudno w skrócie przedstawić najważniejsze aspekty SIGNALL 2, jest ich tak wiele. Dla mnie praca z tak wieloma

Niesłyszącymi ekspertami i edukacja własna stanowiły kamień milowy, choć muszę jeszcze nauczyć się Irlandzkiego Języka Migowego, jakiego używa się w Irlandii. Muszę powiedzieć, że kiedy rozpoczynaliśmy SIGNALL II naszym celem było stworzenie innowacyjnego kursu odpowiadającego światowym standardom edukacji. Patrząc na to, co osiągnęliśmy jako międzynarodowe konsorcjum myślę, że możemy być dumni z odniesionego sukcesu i ze stworzenia programu na światowej klasie Uniwersytecie (Trinity College w Dublinie), który współpracował z nami w uruchomieniu programu *Problem Głuchoty w Perspektywie Międzynarodowej*.

To znaczące wydarzenie, ponieważ program realizowany jest w ramach 4-letniego programu studiów licencjackich (Licencjat z Badań nad Głuchotą) Centrum Badań nad Głuchotą. Będzie również realizowany w programach eksternistycznych i studiów zawodowych. Ponieważ przypisano mu 10 punktów ECTS,

jest szczególnie korzystny z perspektywy europejskiej. Dlatego przetłumaczono go na 4 języki mówione (czeski, polski, fiński i angielski) oraz na 5 języków migowych (czeski, polski, fiński, angielski i irlandzki). Program realizowany jest z wykorzystaniem platformy MOODLE, a treść wykładów została sfilmowana, aby studenci mieli do niej dostęp w formie tekstu, nagrania z lektorem i tłumaczenia migowego.

Po raz pierwszy pełny program został zapisany w wersji cyfrowej i oferowany w formie nauczania komplementarnego (blended-learning), jest to duży krok naprzód w pokazaniu,

Z Interesource Group (Ireland) Limited wcześniej współpracowaliśmy przy realizacji projektów MORPH (2001-2003) oraz FOSTER (2003-2005). Projekt MORPH (Management of Risks & Practices in Healthcare) dotyczy zarządzania ryzykiem w instytucjach ochrony zdrowia i realizowany był przez pięć organizacji z czterech państw europejskich: Bułgarii, Irlandii, Polski i Wielkiej Brytanii. Celem projektu FOSTER (Friendly Organizational Strategies for Training and Employment Relations) było porównanie systemów rekrutacji, polityki szkoleniowej i rozwoju kariery pracowników ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych, we współpracy z organizacjami z Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Polski i Rumunii.

jak można zaoferować nauczanie udostępniając treści szerszej grupie odbiorców. To najważniejszy aspekt każdego systemu edukacyjnego: usuwanie jak największej liczby barier i upowszechnianie nauczania, bo dzięki edukacji zmieniamy sposób myślenia i działania.

FRP: W jaki sposób projekt Signall 2 przyczynia się do oficjalnego uznania języków migowych w krajach UE jako języków mniejszościowych?

HS: Minęło już prawie 21 lat od przyjęcia przez Parlament Europejski Uchwały o Językach Migowych dla Nieślyszących w 1981 roku, wzywającej narody do uznania potrzeb lingwistycznych i kulturowych osób Nieślyszących. Niektóre kraje w Unii Europejskiej konstytucyjnie uznały język migowy swojego kraju, a inne mają środki prawne, aby osoby Nieślyszące mogły korzystać ze swoich praw np. w dostępie do towarów i usług. Jednak o tyle, o ile uznanie języka migowego jeszcze potrwa, z powoływaniem się na prawa człowieka dla osób Nieślyszących, samo uznanie nie zaspokoi potrzeb osób Nieślyszących. Zmiana musi rozpocząć się od sposobu edukacji dzieci Nieślyszących na wczesnym etapie. Obejmuje to szkolenie w zakresie języka migowego dla wszystkich nauczycieli, wsparcie edukacyjne i tłumaczeniowe na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej, średniej i edukacji wyższej oraz zmianę postrzegania osób Nieślyszących w miejscu pracy przez pracodawców. To kluczowe aspekty, na które społeczeństwo musi zwrócić uwagę, niezależnie, czy język migowy zostanie uznany, czy nie. Tam, gdzie brak wsparcia tłumaczy się brakiem funduszy, uznanie byłoby tylko gestem nie służącym społeczności Nieślyszących w dłuższej perspektywie. Oczywiście, uznanie jest ważne, ale bardziej potrzebne jest działanie.

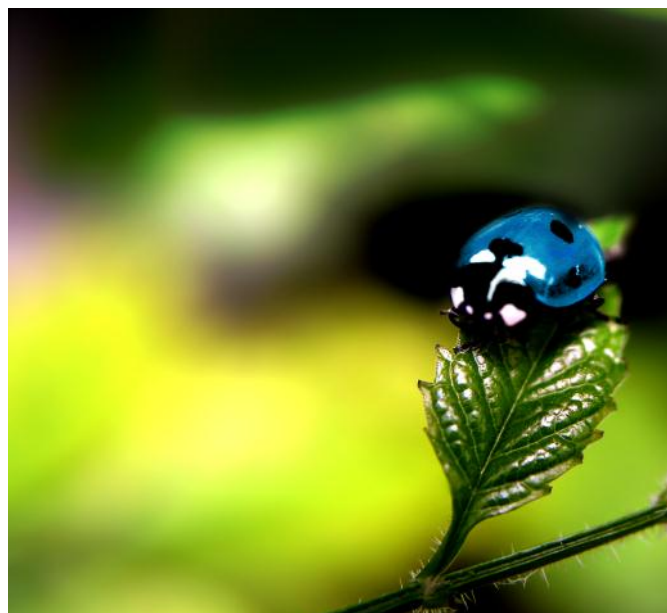
FRP: Dlaczego symbolem projektu jest biedronka?

HS: Kiedy powstawał SIGNALL I czerwono-czarna biedronka była symbolem Irlandii. Wybraliśmy biedronkę ze względu na

kolory, a nie na owada! Czarny i biały to społeczność Nieślyszących i słyszających, a czerwony to edukacja, która zbliża te społeczności. Dla każdego kraju wymyśliliśmy coś innego, ale kolory pozostały takie same w pierwszym projekcie. Kiedy rozpoczął się SIGNALL II wykorzystaliśmy dwa 'L' ze słowa "SIGNALL" i pokolorowaliśmy je na kolor błękitny, który stał się kolorem projektu. Podkreśliśmy dwa 'LL' w słowie SIGNALL, co zbiegło się z "II" wskazującą na drugą fazę projektu. W 2010r. rozpoczynamy SIGNALL 3. Proszę wejść na naszą stronę internetową

www.interestgroup.com

i zobaczyć nowy symbol.

NIEŚLYSZĄCY W POLSCE — STATYSTYKA

Liczba osób z uszkodzonym słuchem w Polsce jest trudna do ustalenia, a precyzyjna ocena w tym zakresie jest praktycznie niemożliwa. Zgodnie z danymi ze spisu ludności oraz z materiałami Polskiego Związku Głuchych można przyjąć, że osób z uszkodzonym słuchem w stopniu znacznym i głębokim, a więc głuchych i głuchoniemych żyje aktualnie w Polsce około 45-50 tysięcy, a osób z uszkodzeniem słuchu w stopniu umiarkowanym, czyli słabo słyszających, około 80-900 tysięcy. Dane te nie uwzględniają osób z uszkodzonym słuchem w stopniu lekkim, ponieważ osoby te nie są obejmowane żadnymi wykazami, a ich liczbę można oceniać na 2,5 do 3,5 miliona osób jedynie w dużym przybliżeniu.

Źródło: Z raportu Dr Iwony Grzesiak, Instytut Głuchoniemych w Warszawie, przygotowanego na potrzeby Projektu Signall 2

Interview with Mr Haaris Sheikh - Signall 2 Project Coordinator

Haaris Sheikh - Chief Executive of Interesource Group (Ireland) Limited, initiator & coordinator of Signall 2 Project.

INTERESOURCE GROUP
(IRELAND) LIMITED

www.interesourcegroup.com

FPE: Why have you decided to tackle the problem of deafness in your projects?

Haaris Sheikh: I think it is important from the outset to understand that when we started the SIGNALL pro-

ject we did not set out to "solve a problem". Also, it is worth noting that in some countries deafness is viewed as a problem that needs to be solved. This is most definitely not the case. When we embarked on the SIGNALL project, most of us at the company were not knowledgeable about deafness and sign language. We (naively) looked at deafness as a medical condition in terms of the degree of hearing loss. This is not the aim of our projects. We now look at Deaf people as part of our society who are a linguistic and cultural minority who use sign language as a native language in most cases. Deaf culture, like all cultures, is associated with its own cultural norms and behaviour and differs from one country to another and like spoken languages, sign languages also are different from one country to another. Understanding *this*, from a hearing perspective, is possible the only "problem" that we aim to tackle and that is to educate hearing people's understanding and awareness of Deaf culture and sign language.

FPE: From the perspective of two years of Signall 2 project implementation, what is the most important outcome of the project?

HS: It is difficult to synthesise the most important aspects of SIGNALL 2. There are so many. Personally working with so many Deaf experts and educating myself has been a milestone however, I have yet to learn Irish Sign Language (ISL) which is what is used in Ireland. I must say that when we started SIGNALL II, we were aiming to develop a course that would be innovative and stand up to world standards of education. Looking at what we have achieved as an international consortium I think we stand proud in our success of developing a course with a world class University (Trinity College Dublin) who have been working with us in rolling out the *Perspective on Deafness Course*.

This is a significant development as the course is rolled out as part of the Centre for Deaf Studies' Bachelor of Deaf Studies 4-year degree programme. It will also be used for extra-mural and VET programmes. As it carries 10 ECTS it is of particular benefit from a European perspective. It is for this reason that the course is translated into 4 spoken languages (Czech, Polish, Finnish, English) and 5 sign languages (Czech, Polish, Finnish, English and Irish Sign Languages). The course is delivered using MOODLE and the lecture content has been filmed so that the students have access to text, voice over and signed content.

This is the first time a full course has been digitised and offered as blended-learning and this represents a leap in how education can be delivered making content more accessible

to a wider audience. This is the greatest aspect of any educational system – remove as many barriers and make learning more accessible – as it is through education we can change the way we think and change the way we do things.

FPE: In what way Signall 2 project contributes to the recognition of the sign languages in the EU as the languages of minorities?

HS: It has been over 21 years since the European Parliament passed the 1981 Resolution on Sign Languages for the Deaf calling upon nations to recognise the linguistic and cultural need of deaf people. Some countries in the European Union have constitutionally recognised sign language in their own state, where as others offer legal measures so that deaf people can exercise their rights to access goods and services for example. However, while sign language recognition will go a long way towards pushing the human rights agenda with regards to deaf people, it alone will not meet the needs of deaf people. Change has to start with the way in which education from an early age for deaf children is provided. This includes sign language training for all teachers, educational and interpreting support at pre-school, primary school, secondary school, and tertiary education and the changing of employer perceptions with respect to deaf people in the workplace. These are core aspects of society that must be given great attention to whether or not sign language is recognised. When funding and finance are excuses for non-provision of support, recognition will only end up becoming a token gesture which does not serve positively for the deaf community in the long run. Sure, recognition is important, but action is more useful.

FPE: Why did you choose the ladybird as the symbol of the project?

HS: When SIGNALL I was conceived the branding used for Ireland was a red and black ladybird. We were more keen on selecting the ladybird because of its colours rather than the insect itself! The black and white represented the Deaf and hearing communities while the red represented education which brought the two together. We used different imagery for each country but retained the colour scheme through the first project. When we started SIGNALL II, we used the two 'L's in "SIGNALL" and coloured these in cyan which become the project colour. We highlighted the two 'LL's in SIGNALL which also coincided with "II" representing the second phase of the project. In 2010, we are starting SIGNALL 3. Log on to our website www.interesourcegroup.com to see the new branding.

Wprowadzenie do problemu głuchoty - właściwa terminologia

Wprowadzenie

W podejściu do problemu głuchoty istnieją problemy terminologiczne – stosowanie różnych terminów w odniesieniu do tych samych osób w zależności od dyscypliny naukowej (medycyna, psychologia, surdopedagogika, logopedia, socjologia, językoznawstwo). Istnieją również różnice w odbiorze pewnych pojęć. Pejoratywne nacechowanie pewnych terminów w zależności od środowiska, np. „głuchoniemy”, „głuchy” – mogą być odbierane przez środowisko słyszących pedagogów, lekarzy, rodziców jako nacechowane pejoratywnie, natomiast dla środowiska głuchych takimi terminami są: „niesłyszący”, czy „osoba z wadą słuchu”.

Terminy używane dotychczas

W Polsce od początku szkolnictwa (1817 Instytut Głuchoniemych w Warszawie) do II wojny światowej stosowano określenie „głuchoniemy”. Po II wojnie światowej zaczęto wprowadzać określenia „dziecko głuche”, „dziecko z resztkami słuchu”, „dziecko niedosłyszące”. W latach 70. i 80. funkcjonowały w pedagogice określenia „głuchy” i „niedosłyszący”. W roku 1993 Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało zarządzenie w sprawie kształcenia specjalnego, wprowadzające oficjalne pojęcia „niesłyszący” oraz „słabosłyszący”. Szkoły oraz inne placówki opiekuńczo-wychowawcze zmieniły wówczas nazwy, wprowadzając do nich słowo „niesłyszący” lub „słabosłyszący”. Tylko jedna szkoła pozostała przy tradycyjnej nazwie do dziś – Instytut Głuchoniemych w Warszawie.

Obecnie stosowane terminy

W pedagogice, logopedii, czy medycynie stosuje się najczęściej następujące określenia: „dziecko/osoba z wadą słuchu”; „dziecko/osoba z uszkodzonym słuchem”; „dziecko/osoba z zaburzeniami słuchu” „niesłyszący”, „niedosłyszący”, „słabosłyszący”. Polski Związek Głuchych, czy Polski Związek Sportowy Głuchych stosują natomiast najczęściej pojęcia: „głuchy” lub „niesłyszący” oraz „słabosłyszący” lub „niedosłyszący”. Sami Głusi natomiast na określenie siebie jako członków danego środowiska mniejszościowego (a nie osób niepełnosprawnych) używają określenia „Głuchy”. Inne określenia często używane przez Głuchych to: „kulturowo głuchy”; „czysty głuchy”; „pokoleniowo głuchy”.

Definicja „głuchy” i „niesłyszący”

Głusi, stanowiąc pewien podzbiór populacji zamieszkującej dany region geograficzny, tworzą odrębne, w stosunku do większości, społeczności, których tożsamość gwarantowana jest poprzez wspólny język – język migowy. Grupy te tworzą własne rytuały, kulturę i strukturę społeczną. Zapis tego słowa wielką literą podkreśla przynależność tej grupy osób do mniejszości kulturowej, opartej na języku migowym. Z kolei terminem „niesłyszący” określa się osoby, które ze względu na uszkodzenie słuchu mają utrudnione odbieranie mowy ustnej drogą słuchową, co powoduje opóźnienie lub zahamowanie rozwoju mowy.

Autor: Dr Iwona Grzesiak, Instytut Głuchoniemych w Warszawie; tekst jest fragmentem materiałów do polskiej części kursu „International Perspectives on Deafness”

Głuchota a ruch niepełnosprawnych

Istnieją dwa różne spojrzenia na niesłyszącego. W aspekcie medycznym głusi to inwalidzi, natomiast w aspekcie społecznym głusi to mniejszość językowa.

Obydwa spojrzenia są **racjonalne**. Głuchota jest rzeczywistym ograniczeniem fizycznym oraz jest jednocześnie źródłem dramatycznych ograniczeń kulturowych.

Czego wymaga // potrzebuje // oczekuje niesłyszący?

Patrząc na problem z perspektywy **medycznej (= technicznej)**: aparatów słuchowych – implantów – sal z pętlą indukcyjną itp.; nauki artykulacji (??); wizualnych pomocy technicznych itp. Zaś z perspektywy **społecznej**: praw mniejszości językowej; edukacji nie opartej na języku fonicznym; likwidacji bariery komunikacyjnej – obsługi translatorskiej wszędzie.

Głuchota to ograniczenie bardzo poważne, bo wieloaspektowe!!!

Żaden inny rodzaj niepełnosprawności nie ma takich konsekwencji społecznych! Ponadto, żaden inny niepełnosprawny nie jest „skazany” na życie wewnątrz własnej populacji. Ważne: niesłyszący tworzy zazwyczaj rodzinę z innym niesłyszącym. Co ciekawe, żaden inny niepełnosprawny nie staje się pełnosprawnym zaraz po wejściu wśród swoich.

Paradoks polega na fakcie, że głusi to **mniej niż niepełnosprawni**, bo wewnątrz własnej populacji funkcjonują normalnie. Z drugiej strony, Głusi to **więcej niż niepełnosprawni**, bo różnią się dramatycznie od większości etnicznej. Dowodem tego stanu rzeczy jest fakt, że Olimpiada niedostępna jest dla Głuchych – bo są niepełnosprawni. Z kolei Paraolimpiada jest niedostępna dla Głuchych, gdyż są pełnosprawni.

Głusi w Polsce mają swój związek: **Polski Związek Głuchych (PZG)**. Jest to największa w Polsce organizacja zrzeszająca osoby niesłyszące i słabosłyszące. Działalność Związku obejmuje edukację, rehabilitację, oferowanie usług prawnych i reprezentowanie społeczności wobec władz oraz innych instytucji i organizacji. Związek powstał w 1946 roku.

Pierwsze organizacje głuchych w Polsce powstawały oddolnie – z własnej inicjatywy Głuchych, jako kasy zapomogowo-pożyczkowe (po 1918r.). Zaś po II wojnie światowej za sprawą państwa, państwowego finansowania i zarządzania. Do PZG wstępowały słyszący: początki paternalizmu.

Filozofia paternalizmu leży u podstaw funkcjonowania wielu „organizacji „niepełnosprawnych”... Ale w wypadku organizacji Głuchych jest to bardzo złe. Ostatnio nastąpiły zmiany w polityce PZG, czego przejawem jest: rozwijanie aktywności zewnętrznej głuchych; udział w pracach nad Ustawą o Polskim Języku Migowym; rezygnacja z certyfikatów SJM; promowanie PJM; próby organizacji szkolenia kadry lektorskiej. PZG na naszych oczach staje się **organizacją mniejszości kulturowej**. Tak jak działo się to w ostatnich dziesięcioleciach w Europie i na świecie.

Autor: Prof. dr hab. Marek Świdziński, Uniwersytet Warszawski; tekst jest fragmentem materiałów do polskiej części kursu „International Perspectives on Deafness”

Prawo i polityki UE

Założenia nowej strategii UE

W listopadzie Komisja Europejska opublikowała dokument pt. „UE 2020”, otwierający konsultacje na temat przyszłej wspólnotowej strategii gospodarczej. Jego główne założenia to: rozwój ekonomiczny w oparciu o innowacje, badania i gospodarkę cyfrową, a także zwrot w stronę „zielonej energii”.

Celem strategii UE 2020 jest bardziej ekologiczny wzrost gospodarczy, który jednocześnie sprzyjać będzie włączeniu społecznemu, zgodnie z wytycznymi politycznymi przedstawionymi przez przewodniczącego Barroso. Nowa strategia będzie bazowała na osiągnięciach strategii lizbońskiej, jednocześnie korzystając z jej doświadczeń. Przedstawiony dokument pokazuje, w jaki sposób UE 2020 koncentrować się będzie na umocnieniu trendów prowadzących do wyjścia z kryzysu, zapobieżeniu podobnemu kryzysowi w przyszłości oraz na trzech celach tematycznych: tworzeniu wartości dzięki wiedzy, wzmocnieniu pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu oraz tworzeniu konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki. Termin nadsyłania uwag i zamknięcia konsultacji to 15 stycznia 2010r. Nowa Komisja Europejska przedstawi następnie szczegółową propozycję podczas wiosennych obrad Rady Europejskiej.

Przewodniczący Komisji José Manuel Barroso powiedział: „Strategia UE 2020 oznacza, że w trakcie następnego dziesięciolecia Unia będzie współpracowała przy rozwiązywaniu najtrudniejszych problemów, przed jakimi

kiedykolwiek stanęła Europa. Inteligentna gospodarka i mądre społeczeństwo, oparte na silnych europejskich wartościach, wspierają się nawzajem. Wzrost gospodarczy, zrównoważone finanse publiczne, przeciwdziałanie zmianom klimatu, włączenie społeczne, wzmocnienie potencjału przemysłowego i dynamiczny sektor usług nie wykluczają się wzajemnie, a wręcz przeciwnie: uzupełniają się. W dziesięcioleciu poprzedzającym 2008r. bezrobocie w Europie spadło z 12% do 7%. Potrzebujemy dziś nowych źródeł wzrostu, które pozwolą nam zastąpić miejsca pracy zlikwidowane z powodu kryzysu. W dokumencie konsultacyjnym przedstawiliśmy pomysły, które mogą pomóc odblokować potencjał Europy. Jednocześnie możemy zwiększyć nasze wpływy w świecie i naszą zdolność do współkształtowania globalizacji, pokazując naszym partnerom, że społeczna gospodarka rynkowa jest zarówno najbardziej wydajna, jak i najbardziej sprawiedliwa. Zanim przedstawimy nasze propozycje podczas wiosennych obrad Rady Europejskiej pragniemy poznać opinie zainteresowanych stron na temat

strategii UE 2020”.

Komisja jest przekonana, że strategia UE 2020 powinna koncentrować się na wymienionych poniżej dziedzinach i chciałaby poznać opinie dotyczące najlepszych sposobów realizacji tego założenia.

Kreowanie wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy

System kształcenia w Europie musi ulec poprawie, od przedszkoli aż do szkół wyższych, aby zwiększyć produktywność, wspierać najsłabsze grupy społeczne oraz pokonać nierówność i ubóstwo. Możliwa jest dalsza poprawa przepisów w obszarze innowacji i kreatywności w Europie, np. dzięki modernizacji systemu praw własności intelektualnej UE. Należy poprawić dostęp do kredytów,

między innymi dzięki połączeniu publicznych i prywatnych źródeł kapitału służącego wzrostowi gospodarczemu.

UE musi wdrożyć europejską agendę cyfrową, aby przyczynić się do powstania rzeczywiście jednolitego wspólnego rynku w handlu internetowym, tak aby konsumenci mogli korzystać z konkurencyjnych cen oferowanych w innych państwach członkowskich, a MŚP mogły zacząć działać na większych rynkach. Dostęp do Internetu i umiejętności z nim związane stają się niezbędne do pełnego uczestniczenia w codziennym życiu. „Włączenie cyfrowe” jest nadrzędnym elementem ogólnego procesu integracji społecznej.

Wzmocnienie pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu

Kryzys zmienił „reguły gry”. Wiele miejsc pracy, które istniały przez kryzysem, zniknęło i nie uda się ich odtworzyć. Europa nie będzie cieszyła się dobrobytem dopóki pracownicy nie będą mieli umiejętności umożliwiających udział w budowie gospodarki opartej na wiedzy i korzystanie z niej. Należy lepiej dostosować do siebie popyt i podaż, zwiększając mobilność siły roboczej wewnątrz państw członkowskich oraz pomiędzy nimi, jak również lepiej przewidując, jakie umiejętności będą niezbędne na rynku pracy w przyszłości.

Komisja będzie z determinacją wdrażać model elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego, tak aby zagwarantować, że jest on lepiej rozumiany nie tylko jeżeli chodzi o mobilność pracowników, ale także w zakresie zwiększenia odpowiedzialności pracodawców i rządów za inwestowanie w ludzi i ich ochronę. Osoby, które nie mogą znaleźć pracy, powinny być wspierane zarówno finansowo, jak i w ramach zindywidualizowanego systemu pomocy w celu ponownego wejścia na rynek pracy.

Tworzenie konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki

W przyszłości będziemy mieli do czynienia z wysokimi cenami energii, ograniczeniami emisji dwutlenku węgla i bardziej intensywną konkurencją pod względem zasobów i rynków. Są to wszystko zagrożenia, ale można je także postrzegać jako szanse, umożliwiające budowę „nowej” gospodarki europejskiej w myśl strategii UE 2020, która miałaby znaczną przewagę konkurencyjną na świecie. Nowe, bardziej ekologiczne technologie mogą stymulować wzrost gospodarczy, przyczynić się do tworzenia miejsc pracy i powstawania nowych usług oraz pomóc UE osiągnąć cele z zakresu przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Niezdolność do dostosowania się do realiów XXI wieku oznaczać będzie jednak upadek Europy.

Polityka wspierania innowacji ekologicznych oraz energooszczędnych produktów i systemów, zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, powinna obejmować system handlu emisjami, reformę podatkową, dotacje i pożyczki, inwestycje publiczne i zamówienia publiczne oraz wsparcie celowe dla badań i innowacji.

Europa potrzebuje jak najszybciej inteligentnej infrastruktury transportowej oraz obejmującej całą UE „inteligentnej sieci energetycznej”, jak również 100% dostępu do szerokopasmowego Internetu. UE i państwa członkowskie powinny współpracować na rzecz realizacji odpowiednich strategicznych inwestycji, dzięki którym do początku lat 20-tych XXI wieku wzrośnie bezpieczeństwo energetyczne oraz spadnie poziom emisji w odniesieniu do dwóch trzecich produkcji energii elektrycznej.

Sektor produkcji przemysłowej nadal będzie miał nadrzędne znaczenie dla sukcesu gospodarczego UE w przyszłości. Europa potrzebuje jednak nowej polityki przemysłowej, kładącej nacisk na zdolność do innowacji, nowe technologie i umiejętności, wspierającej ducha przedsiębiorczości i „umiędzynarodowienie” MŚP. Należy rozwiązać problem nadmiernych mocy produkcyjnych w niektórych sektorach. Konieczne będzie wsparcie dla tych, którzy ucierpią na skutek przemian.

Realizacja strategii UE 2020

Komisja proponuje, aby realizacją strategii UE 2020 kierowała Rada Europejska, która podejmowałaby najważniejsze decyzje i wyznaczała cele w oparciu o propozycje Komisji. Komisja chciałaby, aby Parlament Europejski odgrywał znacznie większą rolę. Parlamenti narodowe także powinny zainteresować się strategią i przejąć część odpowiedzialności za jej realizację.

W dokumencie konsultacyjnym proponuje się, aby konkluzje z obrad Rady Europejskiej, które odbędą się wiosną 2010r., stanowiły podstawę tzw. „zintegrowanych wytycznych” potwierdzających priorytety polityczne, które powinny być wspólnie realizowane przez UE i państwa członkowskie. Nowe wytyczne zastąpiłyby wytyczne obowiązujące od 2005r. na mocy strategii lizbońskiej.

Dla każdego z tych celów państwa członkowskie miałyby określić cele krajowe na okres pięciu lat w zależności od swojej sytuacji i punktu wyjścia. Komisja i Rada Europejska będą co roku monitorować postępy na poziomie UE i państw członkowskich.

Źródło: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/1807&format=HTML&aged=0&language=PL&guiLanguage=en>

Redakcja: Grzegorz Grodek

Skład, druk i dystrybucja: Krzysztof Wiśniewski oraz Zespół Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości